

İSO Türkiye İmalat PMI eylülde 46,9 oldu

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, eylülde 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti. Kırılgan talep koşulları ve enflasyonist baskılar, eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporuna göre de eylülde takip edilen 10 sektörün tamamı yeni siparişlerde yavaşlama kaydetti. Düşüşün en sert yaşandığı sektör tekstil olurken, en ılımlı ivme kaybı gıda üreticilerinde gerçekleşti. Yeni ihracat siparişleri neredeyse tüm sektörlerde yavaşlarken, sadece kara ve deniz taşıtlarında yatay seyir gözlemlendi. Yeni siparişlerdeki zayıflık, çoğu sektörün üretimini azaltmasına yol açtı. On sektörün beşi istihdamını artırdı, girdi maliyetleri enflasyonu ise yeniden genel bir artış kaydetti. Enflasyonun ağustosa göre hız kestiği tek sektör kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri oldu.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Eylül 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI üst üste yedinci ay eşik değeri 50'nin altında kalarak imalat sektörünün performansında bozulmanın sürdüğünü gösterdi. Ağustos ayında 47,4 olan PMI eylülde 46,9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti.

Anket katılımcılarından gelen bildirimlere göre, kırılgan talep koşulları ve enflasyonist baskılar eylül ayında hem üretim hem de yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu. Toplam yeni siparişler aylık bazda son bir yıl boyunca hız kaybederken, üretimde ise yavaşlama eğilimi 10 ayı geride bıraktı. Yeni ihracat siparişlerinde ise özellikle Avrupa'dan kaynaklanan talep zayıflığına bağlı olarak düşüş gözlemlendi.

Girdi maliyetleri keskin şekilde artmaya devam ederken, birçok firma doğalgaz ve elektrik başta olmak üzere enerji fiyatlarındaki yükselişin enflasyonda belirleyici olduğunu ifade etti. Yine anket katılımcılarına göre ham madde maliyetlerindeki artış ve liradaki değer kaybı da girdi fiyatlarının yükselmesinde etkili oldu. Enflasyon ağustos ayına göre hızlanmasına rağmen Covid-19 salgınının ilk dalgasından bu yana ikinci en düşük düzeyde kaydedildi.

Benzer bir tablo, firmaların maliyet artışlarını alıcılara yansıtması nedeniyle nihai ürün fiyatlarında da gözlemlendi.

Eylül ayında iş yükündeki hafifleme ve gönüllü istifalara bağlı olarak istihdam son 28 ayda ilk kez azalma kaydetti. Talepteki geri çekilme ve fiyat gelişmeleri ise girdi alımları ve girdi stoklarında düşüş yaşanmasına neden oldu.

Öte yandan, yeni siparişlerdeki zayıflık dolayısıyla satılmamış ürün miktarının artması, firmaların nihai ürün stoklarında da yükselişe yol açtı. Üretim sonrası stoklar üst üste beşinci ay artış gösterdi ve söz konusu artış Şubat 2012'den beri en yüksek hızda ölçüldü.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Hem iç piyasada hem de yurt dışında (özellikle Avrupa) devam eden zorlu talep koşulları nedeniyle eylül ayı PMI verileri Türk imalatçıları açısından pek olumlu bir tablo sunmadı.

Yeni siparişlerde devam eden yavaşlama istihdamı etkiledi ve firmalar salgının ilk dalgasından bu yana ilk kez çalışan sayısını azalttı. İmalatçıların nihai ürün stoklarında süregelen artış, üretimin önümüzdeki aylarda zayıf seyredebileceğine işaret ediyor."

Takip edilen 10 sektörün tamamında yeni siparişler yavaşladı

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporuna göre eylülde 10 sektörün tamamı yeni siparişlerde yavaşlama kaydetti. Düşüşün en sert yaşandığı sektörün tekstil olmasına karşılık, en ılımlı ivme kaybı gıda üreticilerinde gerçekleşti. Öte yandan, yeni ihracat siparişleri neredeyse tüm sektörlerde yavaşlarken, sadece kara ve deniz taşıtlarında gözlenen yatay seyir, 10 kategorinin tamamında bozulma olmasını önledi.

Yeni siparişlerdeki zayıflık, eylül ayında çoğu sektörün üretimini azaltmasına yol açtı.

Üretimini artıran tek sektör, iki aylık daralmanın ardından toparlanan tekstil oldu. Üretimdeki en keskin yavaşlama ise metalik olmayan mineral ürünler sektöründe kaydedildi.

Anket kapsamında takip edilen 10 sektörden beşi eylülde istihdamını artırırken, en güçlü artış ağaç ve kağıt ürünleri sektöründe gerçekleşti. Tekstil ürünleri ise yeni siparişlerdeki tabloyla paralel olarak istihdam hacminde de en belirgin düşüşün yaşandığı sektör oldu.

Son aylarda gevşeme eğilimi gösteren girdi maliyetleri enflasyonu üçüncü çeyreğin sonunda yeniden genel bir artış kaydetti. Enflasyonun ağustos ayına göre hız kestiği tek sektör kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri oldu. Buna karşın, takip edilen sektörlerin yarısında nihai ürün fiyatları enflasyonu yükseldi. Yeni siparişlerin tüm sektörlerde yavaşlaması sonucu, firmaların satılmamış nihai ürün stoklarında birikim gözlemlendi. Üretim sonrası stoklar dört sektörde arttı ve en belirgin artış tekstil sektöründe gerçekleşti.

Öte yandan, nihai ürün stoklarında görülen yükseliş üretim öncesi stoklar için geçerli değildi.

Girdi alımlarındaki genel düşüşe bağlı olarak 10 sektörün tamamında girdi stokları azaldı.

Satın alımlardaki en keskin düşüş, firmaların yeni siparişlerdeki zayıflamaya uyum sağladığı tekstil sektöründe kaydedildi. Tedarikçilerin teslimat süreleri eylül ayında uzamaya devam ederken en belirgin gecikmeler kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gözlemlendi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI ve Sektörel PMI Eylül 2022 raporlarının tamamına ekteki dosyalardan ulaşabilirsiniz.